ความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการปรับหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Opinions of Stakeholders on the Revised Curriculum in Master of Nursing Program, Faculty of Nursing, Prince of Songkla University

จีรเนาว์ ทัศศรี ปร.ด. (Jeranoun Thassri, Ph.D.)[1]

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสำรวจความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับการปรับหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2555 ของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษา อาจารย์ และผู้ใช้บริการที่เป็นพยาบาล จำนวน 170 คน เลือกสุ่มแบบแบ่งชั้นและแบบโควต้า เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับผลลัพธ์การเรียนรู้และโครงสร้างหลักสูตรที่มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.97 และ 0.99 และเก็บข้อมูลระหว่างเดือนมีนาคมถึงสิงหาคม 2554 สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรในทุกด้าน ได้แก่ (1) การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม (2) ความรู้ (3) ทักษะทางปัญญา (4) ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (5) ทักษะการวิเคราะห์ การสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ และ (6) ทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก ส่วนโครงสร้างหลักสูตร แผน ก. พบว่า นักศึกษา อาจารย์ และผู้ใช้บริการที่เป็นพยาบาล ส่วนใหญ่มีความคิดที่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 92.64 87.84 และ 66.25 ตามลำดับ และโครงสร้างหลักสูตร แผน ข. พบว่า นักศึกษา อาจารย์ และผู้ใช้บริการที่เป็นพยาบาล ส่วนใหญ่มีความคิดที่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 89.87 80.43 และ 66.67 ตามลำดับ ซึ่งข้อมูลจากการศึกษาครั้งนี้เป็นประโยชน์ทั้งแก่ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องที่อาจนำไปใช้ในการปรับหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตต่อไป

คำสำคัญ : การปรับหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผลลัพธ์การเรียนรู้ โครงสร้างหลักสูตร ความคิดเห็น

Abstract

This study aimed to survey the opinions of stakeholder regarding to the nursing course development and revised curriculum of Master of Nursing Program (revised 2012), Faculty of Nursing, Prince of Songkla University. There were 170 informants were selected using stratified random sampling and quota sampling from three groups of stakeholders including: students, faculty's members, and nurses in Songkhla province. The instrument used in this study was a questionnaire regarding learning outcomes and curriculum structure, its reliability found was at 0.97 and 0.99, respectively. The data were collected from March to August 2011 and analyzed using frequency, percent, mean, and standard deviation.

The study revealed that the opinions of stakeholders on overall learning outcomes in terms of: (1) moral development, (2) knowledge, (3) intellectual skills, (4) interpersonal skills and responsibilities, (5) analytical skills, communication, and information technology, and (6) professional practice, were at a high level.

[1] รองศาสตราจารย์ สถาบันการจัดระบบสุขภาพภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

This study also indicated that most of the students, teachers, and users agreed with the curriculum of Master of Nursing Program, plan I, (revised 2012), Faculty of Nursing, Prince of Songkla University, as 92.64, 87.84, and 66.25 percent, and plan II as 89.87, 80.43, and 66.67 percent, respectively. In addition, Nursing Faculty's administrators are recommended to use this study's results to their revised curriculum of Master of Nursing Program.
Keywords: revised curriculum in master of nursing program, stakeholder, learning outcomes, structure of curriculum, opinion

บทนำ

วิชาชีพการพยาบาลจำเป็นต้องได้บุคคลผู้มีความรู้ความสามารถในหลาย ๆ ด้าน ตั้งแต่ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านทักษะการปฏิบัติเชิงวิชาชีพ ทั้งนี้เพื่อเป็นผู้ให้การดูแลด้วยความสามารถและมีหัวใจแห่งมนุษย์ (ศิริพร จิรวัฒน์กุล และคณะ, 2554) สำหรับคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้ผลิตบัณฑิตและมหาบัณฑิตเพื่อเป็นผู้ให้การดูแลด้วยความสามารถและมีหัวใจแห่งมนุษย์ดังกล่าว มานานหลาย 10 ปี ซึ่งคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ต้องเผชิญกับความท้าทายทั้งภายในและภายนอก ส่งผลต่อการทำงานแบบก้าวกระโดดในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูปการศึกษาและการปฏิรูประบบสุขภาพของประเทศ (วงจันทร์ เพชรพิเชฐเชียร และอุไร หัถกิจ, 2553)

การจัดการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เริ่มต้นครั้งแรกเมื่อปีการศึกษา 2533 และได้มีการปรับปรุงหลักสูตรทั้งหมด 4 ครั้ง โดยปัจจุบันเป็นหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2550 และมีการปรับปรุงหลักสูตรล่าสุดในปี พ.ศ. 2555 ฉะนั้นเพื่อให้การปรับปรุงหลักสูตรดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายและความต้องการของการปฏิรูประบบการศึกษาในประเทศไทย ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ของกระทรวงศึกษาธิการ ที่กำหนดให้หลักสูตรทุกระดับและสาขาวิชาต่าง ๆ มีมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ (learning outcomes) ให้ชัดเจน ครอบคลุมอย่างน้อย 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ นอกจากนี้สภาการพยาบาลซึ่งเป็นองค์กรวิชาชีพในสาขาพยาบาลศาสตร์ ได้จัดทำมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตร์ ที่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการดังกล่าว และได้เพิ่มมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ในส่วนที่บ่งชี้ความจำเพาะของสาขาพยาบาลศาสตร์ อีกหนึ่งด้าน คือ ด้านทักษะการปฏิบัติเชิงวิชาชีพ และกำหนดให้สถาบันต่างๆ ดำเนินการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร โดยมีตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และเกณฑ์การประเมินตามที่สภาการพยาบาลกำหนด ภายในปี พ.ศ. 2555

การผลิตมหาบัณฑิตในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (ปรับปรุง พ.ศ. 2555) ของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นส่วนหนึ่งของระบบการศึกษาทางสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ เพื่อประโยชน์ในการช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพที่มีความซับซ้อน อีกทั้งอาจมีส่วนช่วยให้เกิดความเข้าใจและลดช่องว่างที่เกิดจากปัญหาความขัดแย้งในสังคมเรื่องวัฒนธรรมที่หลากหลาย นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้มีการนำองค์ความรู้ที่ได้พัฒนาจากการวิจัยไปสู่การปฏิบัติโดยกระบวนการปฏิบัติการพยาบาลที่อาศัยหลักฐานเชิงประจักษ์อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งในการปรับปรุงหลักสูตรใหม่ครั้งนี้นับว่าได้ครบกำหนดการใช้หลักสูตรปัจจุบันเป็นเวลา 5 ปี มาแล้ว รวมทั้งได้มีการใช้กรอบแนวคิดของคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาเกิดขึ้น

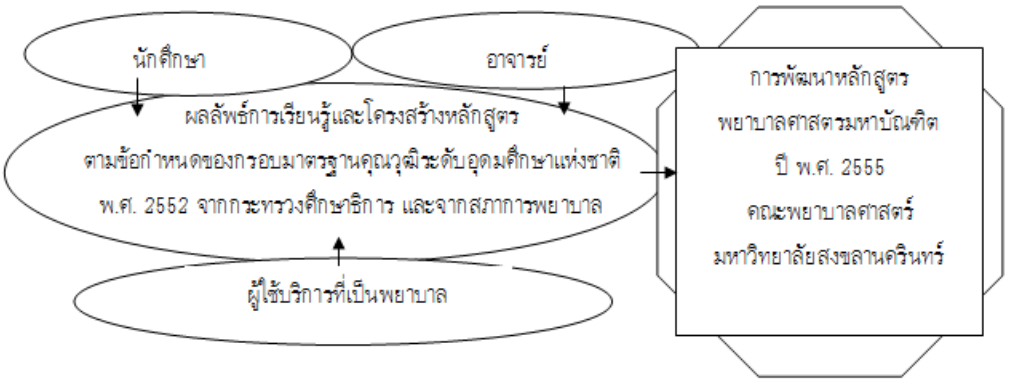
เป็นครั้งแรกในประเทศไทย ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีข้อมูลจากผู้เกี่ยวข้องหลายๆ ฝ่าย ได้แก่ นักศึกษา อาจารย์ และผู้ใช้บริการที่เป็นพยาบาล ให้ความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ ที่สำคัญ คือ ผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร และโครงสร้างของหลักสูตร โดยข้อมูลที่ได้รับจะสามารถนำมาประกอบการจัดการเรียนการสอนและจัดทำหลักสูตรที่สอดคล้องกับความคิดเห็นต่างๆ ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้มีการศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการปรับหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์” ครั้งนี้ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์แห่งการผลิตมหาบัณฑิตที่มีความรู้และความสามารถในการเป็นผู้ดูแลด้วยหัวใจแห่งมนุษย์ในวิชาชีพการพยาบาล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับผลลัพธ์การเรียนรู้ และโครงสร้างหลักสูตร ในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (ปรับปรุง พ.ศ. 2555) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับผลลัพธ์การเรียนรู้ และโครงสร้างหลักสูตร ในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (ปรับปรุง พ.ศ. 2555) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้บริการที่เป็นพยาบาล เกี่ยวกับผลลัพธ์การเรียนรู้ และโครงสร้างหลักสูตร ในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (ปรับปรุง พ.ศ. 2555) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดครั้งนี้มาจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 (บุญใจ ศรีสถิตย์นรากูร, 2550) ซึ่งคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นหน่วยงานหนึ่งที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพตามรัฐธรรมนูญของประเทศดังกล่าว จึงต้องมีการพัฒนาหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตเป็นระยะๆ ทั้งนี้เฉพาะในปี พ.ศ. 2555 มีการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้และโครงสร้างหลักสูตรตามข้อกำหนดของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 จากกระทรวงศึกษาธิการ และจากสภาการพยาบาล โดยหากจะพัฒนาหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตครั้งนี้ จำเป็นต้องมีข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในที่นี้ประกอบด้วย นักศึกษา อาจารย์ และผู้ใช้บริการที่เป็นพยาบาล เข้ามามีส่วนร่วมตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พวงทิพย์ ชัยพิบาลสฤษดิ์, 2551)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์

ผลลัพธ์การเรียนรู้ หมายถึง สิ่งที่เกิดกับผู้เรียนเมื่อผ่านกระบวนการเรียนการสอนตลอดหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (ปรับปรุง พ.ศ. 2555) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยมีองค์ประกอบ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์ การสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ

โครงสร้างหลักสูตร หมายถึง สาระการเรียนรู้ที่กำหนดตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ของกระทรวงศึกษาธิการ และจากสภาการพยาบาลแห่งประเทศไทย ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (ปรับปรุง พ.ศ. 2555) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในปีการศึกษา 2555 ทั้งแผน ก. และแผน ข. ซึ่งประกอบด้วย 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ (หรือหมวดวิชา) ได้แก่ หมวดวิชาแกน หมวดวิชาเฉพาะ หมวดวิชาเลือก และวิทยานิพนธ์ (สำหรับแผน ก.) หรือสารนิพนธ์ (สำหรับแผน ข.)

หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (ปรับปรุง พ.ศ. 2555) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ หมายถึง กลุ่มรายวิชาสำหรับการเรียนการสอนในระดับปริญญาโทของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ประจำปีการศึกษา 2555

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมายถึง กลุ่มบุคคลที่อาจได้รับผลกระทบ ประกอบด้วย นักศึกษา อาจารย์ และผู้ใช้บริการที่เป็นพยาบาล

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบสำรวจ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อผลลัพธ์การเรียนรู้และโครงสร้างหลักสูตร ในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (ปรับปรุง พ.ศ. 2555) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยมีประชากร 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 เป็นนักศึกษาพยาบาลหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ทุกสาขา กลุ่มที่ 2 เป็นอาจารย์บัณฑิตศึกษาของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และกลุ่มที่ 3 เป็นพยาบาลวิชาชีพที่ทำงานอยู่ใน 2 โรงพยาบาล ของจังหวัดสงขลา สำหรับกลุ่มตัวอย่างสุ่มแบบแบ่งชั้นและแบบโควต้า (stratified random sampling and quata sampling) จากประชากรทั้ง 3 กลุ่ม ประมาณกลุ่มละร้อยละ 40 และใช้สูตรการคำนวณกลุ่มตัวอย่างของยามาเน (Yamane, 1967) ได้จำนวนทั้งหมด 170 คน แบ่งเป็น นักศึกษาพยาบาลหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต จำนวน 46 คน อาจารย์บัณฑิตศึกษา จำนวน 31 คน และผู้ใช้บริการที่เป็นพยาบาล จำนวน 93 คน ทั้งนี้เก็บข้อมูลระหว่างเดือนมีนาคม ถึงเดือนสิงหาคม 2554

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้นเองจากการทบทวนเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อกำหนดที่ให้มีการปรับปรุงหลักสูตรขององค์กรวิชาชีพ โดยเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับผลลัพธ์การเรียนรู้วัดโดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด เท่ากับ 5 คะแนน และน้อยที่สุด เท่ากับ 1 คะแนน มี 6 ด้าน จำนวน 25 ข้อ คือ ด้านการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม (5 ข้อ) ด้านความรู้ (3 ข้อ) ด้านทักษะทางปัญญา (4 ข้อ) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (4 ข้อ) ด้านทักษะการวิเคราะห์ การสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ (4 ข้อ) และด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ (5 ข้อ) ทั้งนี้คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 25 คะแนน และคะแนนสูงสุดเท่ากับ 125 คะแนน ซึ่งการแปลผลคะแนน แบ่งเป็น 3 ระดับ โดยใช้เกณฑ์การแปลผล

แบบมาตราส่วนสมบูรณ์ กล่าวคือ ใช้คะแนนสูงสุดของแบบวัด ลบคะแนนต่ำสุด หลังจากนั้นหารด้วย 3 (ซึ่งในที่นี้ ต้องการจำนวน 3 ระดับ) สำหรับการแปลผลความคิดเห็นเกี่ยวกับผลลัพธ์การเรียนรู้ทั้ง 6 ด้าน มีเกณฑ์ดังนี้คือ ถ้าคะแนนอยู่ระหว่าง 25.00-58.33 คะแนน คือ ระดับต่ำ แต่ถ้าคะแนนอยู่ระหว่าง 58.34-91.66 คะแนน คือ ระดับปานกลาง และถ้าคะแนนอยู่ระหว่าง 91.67-125.00 คะแนน คือ ระดับมาก และแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับผลลัพธ์การเรียนรู้

ส่วนที่ 3 เป็นโครงสร้างหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (ปรับปรุง พ.ศ. 2555) ทั้งแผน ก. และแผน ข. วัดโดยใช้แบบสำรวจรายการ ได้แก่ เห็นด้วย เท่ากับ 1 คะแนน และไม่เห็นด้วย เท่ากับ 0 คะแนน มี 4 หมวด โดยแผน ก. มีจำนวน 13 ข้อ คือ หมวดวิชาแกน (4 ข้อ) หมวดวิชาเฉพาะ (4 ข้อ) หมวดวิชาเลือก (4 ข้อ) และวิทยานิพนธ์ (1 ข้อ) นั่นคือ แผน ก. มีคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 0 คะแนน และคะแนนสูงสุดเท่ากับ 13 คะแนน ส่วนแผน ข. มีจำนวน 15 ข้อ คือ หมวดวิชาแกน (4 ข้อ) หมวดวิชาเฉพาะ (6 ข้อ) หมวดวิชาเลือก (4 ข้อ) และสารนิพนธ์ (1 ข้อ) นั่นคือ แผน ข. มีคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 0 คะแนน และคะแนนสูงสุดเท่ากับ 15 คะแนน และแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับโครงสร้างหลักสูตร

2. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นครั้งนี้ได้ผ่านผู้ทรงคุณวุฒิทั้งทางด้านการศึกษาและการบริการ จำนวน 5 ท่าน หลังจากนั้นจึงนำมาปรับปรุงแก้ไข พร้อมหาความเที่ยง (Reliability) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณลักษณะเดียวกับการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 20 คน โดยแบบสอบถามผลลัพธ์การเรียนรู้ใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าเท่ากับ 0.97 ส่วนแบบแบบสอบถามโครงสร้างหลักสูตรใช้วิธีแบ่งครึ่ง (split-half technique) ได้ค่าเท่ากับ 0.99

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ภายหลังได้รับการอนุมัติและผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากคณะพยาบาลศาสตร์ หน่วยงานและกลุ่มต่างๆ ที่เป็นตัวอย่างของการศึกษา ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยได้เข้าพบกลุ่มตัวอย่างตามสถานที่ของแต่ละกลุ่ม กล่าวคือ นักศึกษาและอาจารย์เข้าพบที่คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ส่วนผู้ใช้บริการที่เป็นพยาบาลเข้าพบที่โรงพยาบาล จากนั้นชี้แจงเกี่ยวกับการพิทักษ์สิทธิ์ตามแบบฟอร์ม และอธิบายวัตถุประสงค์ของการศึกษา หลังจากนั้นแจกแบบสอบถามและให้กลุ่มตัวอย่างมีเวลาตอบแบบสอบถาม 1-2 สัปดาห์ เนื่องจากแบบสอบถามมีทั้งปลายปิดและปลายเปิดที่ต้องใช้เวลาในการคิดและตอบ จึงค่อยเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้มาหาค่าทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป แจกแจงเป็นความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลของความคิดเห็นเกี่ยวกับผลลัพธ์การเรียนรู้เป็น 3 ระดับ ได้แก่ มาก ปานกลาง และน้อย ตามลำดับ

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มนักศึกษาพบว่า มีอายุตั้งแต่ 30 ปี ขึ้นไป และนับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 65.22 และ 82.60 ตามลำดับ สำหรับกลุ่มอาจารย์พบว่า มีอายุตั้งแต่ 40 ปี ขึ้นไป และนับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 96.78 และ 93.50 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มผู้ใช้บริการที่เป็นพยาบาล พบว่า มีอายุตั้งแต่ 40 ปี ขึ้นไป และนับถือศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ 76.35 และ 66.70 ตามลำดับ

2. ความคิดเห็นของนักศึกษา อาจารย์ และผู้ใช้บริการที่เป็นพยาบาล เกี่ยวกับผลลัพธ์การเรียนรู้ ในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (ปรับปรุง พ.ศ. 2555) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ผลการศึกษา พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ นักศึกษา อาจารย์ และผู้ใช้บริการที่เป็นพยาบาล มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลลัพธ์การเรียนรู้

ในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (ปรับปรุง พ.ศ. 2555) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ทั้งรายด้านและโดยรวม อยู่ในระดับมาก ยกเว้นในกลุ่มนักศึกษาและผู้ใช้บริการที่เป็นพยาบาล ที่มีเฉพาะด้านเดียว ได้แก่ ด้านทักษะการวิเคราะห์ การสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับผลลัพธ์การเรียนรู้ในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (ปรับปรุง พ.ศ. 2555) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ผลลัพธ์การเรียนรู้	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย								
	นักศึกษา (n =46)			อาจารย์ (n = 31)			ผู้ใช้บริการที่เป็นพยาบาล (n =93)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม (5 ข้อ)	22.80	2.54	มาก	23.17	2.04	มาก	21.95	2.78	มาก
2. ด้านความรู้ (3 ข้อ)	13.24	1.65	มาก	13.13	1.36	มาก	12.99	1.74	มาก
3. ด้านทักษะทางปัญญา (4 ข้อ)	18.07	1.90	มาก	18.23	1.89	มาก	18.23	4.55	มาก
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (4 ข้อ)	18.50	1.76	มาก	18.97	1.66	มาก	17.93	2.01	มาก
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์ การสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ (4 ข้อ)	13.26	1.56	ปานกลาง	17.61	1.56	มาก	12.97	1.72	ปานกลาง
6. ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ (5 ข้อ)	22.67	2.39	มาก	22.71	2.30	มาก	22.29	2.62	มาก
รวม	**108.54**	**9.91**	**มาก**	**113.93**	**8.68**	**มาก**	**106.34**	**11.95**	**มาก**

นอกจากนี้ยังมีรายละเอียดที่เป็นความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากข้อมูลของแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้เรียนที่เมื่อผ่านกระบวนการเรียนการสอนในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (ปรับปรุง พ.ศ. 2555) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ควรประกอบด้วย การเป็นคนดีของสังคม สามารถดูแลผู้ใช้บริการที่มีปัญหาสุขภาพซับซ้อน มีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาที่บูรณาการความรู้ที่เรียนมาสู่การปฏิบัติ ใช้หลักฐานเชิงประจักษ์และแนวคิด/ทฤษฎีทางการพยาบาลต่างๆ โดยเน้นภูมิปัญญาตะวันออก เพื่อความเหมาะสมกับภูมิประเทศและประชากร รวมทั้งทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ นอกจากนี้ยังให้คำปรึกษาแก่ผู้อื่นได้ เช่น การสืบค้นข้อมูล การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่างๆ รวมทั้งช่วยแก้ไขปัญหาด้านจริยธรรม มีความคิดสร้างสรรค์ในการนำนวัตกรรมมาใช้ในการปฏิบัติงาน ตลอดจนใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสาร และการวิจัย อนึ่งเมื่อสำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ควรมีคุณลักษณะที่สำคัญอื่นๆ อีก ประกอบด้วย มีความเป็นผู้นำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นผู้นำที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ดังตัวอย่างเช่น เป็นผู้นำในการจัดประชุมวิชาการให้กับองค์กรต่างๆ รวมทั้งต้องเป็นผู้ไม่นิ่งเฉย กล่าวคือ มีการพัฒนาตัวเองและงานอย่างสม่ำเสมอ มีความมั่นใจในตัวเอง กล้าแสดงออกและกล้าตัดสินใจ เป็นแบบอย่างที่ดีในการดูแลผู้ใช้บริการ มีความรับผิดชอบ คิดในทางบวก และเป็นผู้ประสานงานที่ดี นอกจากนี้ควรยิ้มแย้ม แจ่มใส ไม่จำเป็นต้องดูเคร่งขรึมหรือดูวิชาการเข้ม กล่าวคือ มีทั้งสติปัญญาและความฉลาดทางอารมณ์ (intelligence quotient หรือ IQ และ emotional quotient หรือ EQ) และเป็นกัลยาณมิตรกับทุกคน สำหรับพฤติกรรมของมหาบัณฑิตที่พึงประสงค์

เมื่อสำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ควรประกอบด้วย เสียสละ มีคุณธรรมและจริยธรรม ซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพ รับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อนำมาปรับปรุง สุภาพและอ่อนโยน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ไม่โอ้อวด ไม่แบ่งพรรคแบ่งพวก และไม่ทำแต่งานของตนเอง โดยไม่ช่วยเหลือผู้อื่น มีน้ำใจและอาสางาน นอกจากนี้ช่วยส่งเสริมให้วิชาชีพพยาบาลเด่นขึ้น

3. ความคิดเห็นของนักศึกษา อาจารย์ และผู้ใช้บริการที่เป็นพยาบาล เกี่ยวกับโครงสร้างในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (ปรับปรุง พ.ศ. 2555) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ผลการศึกษาพบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 2 กลุ่ม คือ นักศึกษาและอาจารย์ ที่มีความเห็นด้วยกับโครงสร้างในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ทั้งแผน ก. และ แผน ข. (ปรับปรุง พ.ศ. 2555) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยคิดเป็นร้อยละ 80 ขึ้นไป ส่วนกลุ่มผู้ใช้บริการที่เป็นพยาบาล มีความเห็นด้วยกับโครงสร้างในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ทั้งแผน ก. และ แผน ข. (ปรับปรุง พ.ศ. 2555) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ คิดเป็นร้อยละ 66 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ร้อยละของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับโครงสร้างในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (ปรับปรุง พ.ศ. 2555) แผน ก. และแผน ข. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

โครงสร้างหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (ปรับปรุง พ.ศ. 2555)	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย								
	นักศึกษา (n = 46)			อาจารย์ (n = 31)			ผู้ใช้บริการที่เป็นพยาบาล (n = 93)		
	เห็นด้วย ร้อยละ	ไม่เห็นด้วย ร้อยละ	ไม่ตอบ ร้อยละ	เห็นด้วย ร้อยละ	ไม่เห็นด้วย ร้อยละ	ไม่ตอบ ร้อยละ	เห็นด้วย ร้อยละ	ไม่เห็นด้วย ร้อยละ	ไม่ตอบ ร้อยละ
แผน ก.									
1. หมวดวิชาแกน (4 ข้อ)	94.03	3.80	2.17	89.52	10.48	-	65.59	32.53	1.88
2. หมวดวิชาเฉพาะ (4 ข้อ)	96.20	1.63	2.17	87.10	12.90	-	65.86	32.26	1.88
3. หมวดวิชาเลือก (4 ข้อ)	88.59	5.98	5.43	86.29	9.68	4.03	67.20	31.72	1.08
4. วิทยานิพนธ์ (1 ข้อ)	89.10	2.20	8.70	90.32	6.45	3.23	66.70	22.60	10.80
รวม	**92.64**	**3.68**	**3.68**	**87.84**	**10.67**	**1.49**	**66.25**	**31.43**	**2.32**
แผน ข.									
1. หมวดวิชาแกน (4 ข้อ)	89.13	2.17	8.70	80.64	9.68	9.68	66.40	31.45	2.15
2. หมวดวิชาเฉพาะ (6 ข้อ)	89.86	1.08	9.06	82.80	7.52	9.68	66.49	31.36	2.15
3. หมวดวิชาเลือก (4 ข้อ)	86.85	4.35	8.70	79.03	8.07	12.90	66.94	29.84	3.22
4. สารนิพนธ์ (1 ข้อ)	82.60	-	17.40	71.00	12.90	16.10	67.70	17.20	15.10
รวม	**89.87**	**1.90**	**8.23**	**80.43**	**8.60**	**10.97**	**66.67**	**30.03**	**3.30**

การอภิปรายผล

1. ความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับผลลัพธ์การเรียนรู้ ในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (ปรับปรุง พ.ศ. 2555) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พบว่า ทั้งหมดมีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลลัพธ์การเรียนรู้ ในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (ปรับปรุง พ.ศ. 2555) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ รายด้านและโดยรวม อยู่ในระดับมาก ยกเว้นในกลุ่ม นักศึกษาและผู้ใช้บริการที่เป็นพยาบาล ที่มีความคิดเห็นด้านทักษะการวิเคราะห์ การสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจอธิบายด้วยเหตุผลสำคัญคือ ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนด

ในหลักสูตรครั้งนี้เป็นที่ยอมรับสากลทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์ การสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ ตามลำดับ ดังตัวอย่างหลักฐานเชิงประจักษ์ที่เป็นผลลัพธ์การเรียนรู้ในประเด็นของทักษะการสื่อสารว่า มีความสำคัญสำหรับพยาบาลที่มีคุณภาพและการพัฒนาวิชาชีพพยาบาล (Stirling, Smith, & Hogg, 2012) สำหรับในประเทศไทยพบว่า หลังจากนักศึกษาพยาบาล ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ ได้เข้าร่วมกิจกรรมการเป็นผู้นำในการสร้างเสริมกระบวนการพัฒนาสุขภาวะแบบองค์รวมของผู้สูงอายุในชุมชนแล้ว นักศึกษาดังกล่าวมีสมรรถนะดังต่อไปนี้คือ (1) การจัดการการดูแล (2) ให้การดูแลผู้สูงอายุที่มีปัญหาสุขภาพซับซ้อน (3) ประสานงานกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน (4) เสริมสร้างพลังอำนาจและสอนแก่ผู้ที่มีส่วนได้สวนเสีย (5) ให้คำปรึกษาด้านสุขภาพแก่ชุมชนและผู้สูงอายุ (6) เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (7) สามารถตัดสินใจเชิงจริยธรรม (8) ใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ และ (9) ประเมินผลลัพธ์ (ดวงฤดี ลาสุขะ, ทศพร คำผลศิริ, กนกพร สุคำวัง, และโรจนี จินตนาวัฒน์, 2554) นอกจากนี้ยังมีผลการศึกษาที่สนับสนุนในการผลิตนิสิต/นักศึกษา ว่า “การจะผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้นำในการสร้างเสริมสุขภาพนั้น นอกจากผู้สอนจะให้ความรู้แก่ผู้เรียนแล้ว ผู้สอนควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาวะผู้นำแก่ผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนสามารถตัดสินใจด้วยความมั่นใจและให้อิสระในการเลือกปฏิบัติให้กับกลุ่มเป้าหมายที่ตนเองดูแล” (สมสิริ รุ่งอมรรัตน์, จันทิมา ฤกษ์เลื่อนฤทธิ์, ยุวดี วิทยพันธ์, สุภาภัค เภตราสุวรรณ, และอุบลวนา ขวัญบุญจันทร์, 2554) หรือจากการสอบถามนักศึกษาพยาบาลขณะฝึกภาคปฏิบัติที่เน้นการปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ พบว่า ปัจจัยหนึ่งที่สำคัญและมีส่วนช่วยให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในการฝึกปฏิบัติก็คือ ความรู้และความเข้าใจกระบวนการปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ (ปานทิพย์ ปูรณานนท์ และทัศนีย์ เกริกกุลธร, 2552)

นอกจากนี้ผู้เรียนที่ผ่านกระบวนการเรียนการสอนของหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ควรประกอบด้วย ความรู้และความสามารถในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดูแลผู้ใช้บริการที่มีปัญหาสุขภาพซับซ้อน เป็นแบบอย่างที่ดีในการดูแลผู้ใช้บริการ และให้คำปรึกษาแก่ผู้อื่นได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาเรื่องกลยุทธ์การบริหารอัตรากำลังในปัจจุบันของผู้อำนวยการโรงพยาบาลและหัวหน้าพยาบาล โรงพยาบาลทั่วไปในภาคใต้ ที่กล่าวถึง APN ได้แสดงบทบาทในการดูแลผู้ป่วยที่มีปัญหาสุขภาพซับซ้อน และเป็นที่ปรึกษาให้กับพยาบาลคนอื่นๆ ในการดูแลผู้ป่วยที่มีปัญหาซับซ้อนทางคลินิก เพื่อช่วยให้พยาบาลในแต่ละตึกดูแลผู้ป่วยอย่างเข้าใจ มีความสุข ความภูมิใจและช่วยกันพัฒนาการดูแลผู้ป่วย ดังตัวอย่างการให้สัมภาษณ์ของหัวหน้าพยาบาล “APN ...มีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ตามความต้องการของหน่วยงาน เป็นเรื่องที่ไม่ควรมองข้าม เพราะเป็นเรื่องที่เอื้อให้พยาบาลที่จบหลักสูตรปริญญาโทมาช่วยพัฒนางานของโรงพยาบาล หัวหน้าพยาบาลจำเป็นต้องทำ job description และบทบาท APN ให้ชัดเจนในการดูแล case ที่ซับซ้อน ให้เป็นที่ปรึกษาพยาบาลคนอื่นในการดูแล case ซับซ้อนในหอผู้ป่วยแผนกเดียวกัน” (นงนุช บุญยัง และศศิธร พุมดวง, 2554) อนึ่งผู้เรียนที่ผ่านกระบวนการเรียนการสอนของหลักสูตรนี้ยังควรมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อื่นๆ ที่สำคัญอีกก็คือ การใช้หลักฐานเชิงประจักษ์และแนวคิด/ทฤษฎีทางการพยาบาลต่างๆ โดยเน้นภูมิปัญญาตะวันออก เพื่อความเหมาะสมกับภูมิประเทศและประชากร รวมทั้งทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาทางการพยาบาลในประเทศออสเตรเลียที่ให้ความสำคัญของระดับบัณฑิตศึกษา โดยเน้นว่า การพยาบาลแบบองค์รวมเป็นกรอบแนวคิดสำคัญของการปฏิบัติการพยาบาล และจำเป็นต้องมีทฤษฎีมาก่อนการลงมือปฏิบัติ (theory must come before practice) (Grealish, & Smale, 2011)

ผลการศึกษาเกี่ยวกับผลลัพธ์การเรียนรู้ครั้งนี้ยัง พบว่า ผู้เรียนที่ผ่านกระบวนการเรียนการสอนของหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ต้องเป็นผู้ไม่นิ่งเฉย มีการพัฒนาตัวเองและงานอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นไปในทำนองเดียวกับเหตุผลที่นักศึกษาพยาบาลกล่าวถึงการเลือกศึกษาต่อว่า ต้องการเพิ่มพูนความรู้และทักษะในการทำงาน คิดเป็นร้อยละ 50 (พันธ์ศักดิ์ พลสารัมย์ และคณะ, 2553) รวมทั้งยังต้องเป็นผู้มีความมั่นใจในตัวเอง

กล้าแสดงออกและกล้าตัดสินใจ เป็นแบบอย่างที่ดีในการดูแลผู้ใช้บริการ มีความรับผิดชอบ คิดในทางบวก และเป็นผู้ประสานงานที่ดี นอกจากนี้ควรยิ้มแย้ม แจ่มใส ไม่จำเป็นต้องดูเคร่งขรึมหรือดูวิชาการเข้ม กล่าวคือ มีทั้งสติปัญญาและความฉลาดทางอารมณ์ และเป็นกัลยาณมิตรกับทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาในประเทศอังกฤษที่พบว่า พยาบาลที่มีศักยภาพและคุณภาพควรมีคุณลักษณะที่สำคัญ เช่น มีความมั่นใจในตัวเอง รวมทั้งมีการพัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ ตั้งแต่การติดต่อสื่อสาร การจัดการความครียด (stress management skills) และการสะท้อนคิด (reflection skills) (Stirling, Smith, & Hogg, 2012)

2. ความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับโครงสร้างในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (ปรับปรุง พ.ศ. 2555) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พบว่า นักศึกษาและอาจารย์ ที่มีความเห็นด้วยกับโครงสร้างในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ทั้งแผน ก. และ แผน ข. (ปรับปรุง พ.ศ. 2555) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยคิดเป็นร้อยละ 80 ขึ้นไป ซึ่งจากการศึกษาเรื่องความเป็นไปได้และแนวทางการจัดการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตร์ของสถาบันพระบรมราชชนก โดยสอบถามจากนักศึกษาพยาบาล จำนวน 279 คน ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี 22 แห่ง ทั่วประเทศ ผลพบว่า นักศึกษาร้อยละ 30 มีความคิดเห็นในเรื่องการเรียนการสอนแบบวิจัยเป็นฐาน (research based learning) ในส่วนของแผนการเรียนที่นักศึกษาพยาบาลให้ข้อมูล พบว่า ส่วนใหญ่สนใจศึกษาแผน ข. นั่นคือ ศึกษารายวิชา และการศึกษาอิสระ (individual study) ไม่ทำวิทยานิพนธ์ คิดเป็นร้อยละ 56 สำหรับการเรียนแผน ก. แบบ ก 2 ทำวิทยานิพนธ์และศึกษารายวิชา และการเรียนแผน ก. แบบ ก 1 ทำวิทยานิพนธ์อย่างเดียว มีนักศึกษาสนใจ คิดเป็นร้อยละ 35 และ 6 ตามลำดับ (พันธ์ศักดิ์ พลสารัมย์ และคณะ, 2553)

ส่วนกลุ่มผู้ใช้บริการที่เป็นพยาบาล มีความเห็นด้วยกับโครงสร้างในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (ปรับปรุง พ.ศ. 2555) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ คิดเป็นร้อยละ 66 ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มของนักศึกษาและอาจารย์ พบว่า กลุ่มผู้ใช้บริการที่เป็นพยาบาล มีความเห็นด้วยกับโครงสร้างในหลักสูตรนี้น้อยกว่า ทั้งนี้อาจอธิบายได้ด้วยเหตุผลของการลดจำนวนหน่วยกิตจากเดิมลง 6 หน่วยกิต ซึ่งทำให้กระทบต่อโครงสร้างของหลักสูตร ดังข้อเสนอแนะของพยาบาลคนหนึ่งในหมวดวิชาเฉพาะสาขาว่า “น่าจะเพิ่มวิชาการประเมินภาวะสุขภาพขั้นสูง เป็น 3 หน่วยกิต เนื่องจากเป็นรายวิชาที่ตรงกับสายงานของพยาบาลมากที่สุด และจำเป็นต้องนำไปใช้มากที่สุด ส่วนรายวิชาพยาธิสรีรวิทยาและเภสัชวิทยาขั้นสูง น่าจะลดเหลือเพียง 2 หน่วยกิต” หรือพยาบาลอีกกลุ่มหนึ่งให้ข้อเสนอแนะในหมวดวิชาแกนว่า “จำนวนหน่วยกิตของรายวิชาการวิจัยและการใช้ผลการวิจัย และวิชาสถิติสำหรับพยาบาล น้อยเกินไป ควรจะลงลึกในรายละเอียด เพราะต้องนำไปใช้มาก” ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์อื่น กล่าวคือ ผลการสำรวจผู้บริหารส่วนใหญ่สนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ศึกษาต่อระดับปริญญาโท เนื่องจากเหตุผลสำคัญดังต่อไปนี้คือ ต้องการให้บุคลากรนำความรู้มาปรับปรุงการทำงาน พยาบาลวิชาชีพยังขาดความรู้เฉพาะด้าน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นต่อการสนับสนุนการรักษาผู้ป่วย และความรู้ด้านการวิจัยเป็นทักษะที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการทำงาน เป็นต้น (พันธ์ศักดิ์ พลสารัมย์ และคณะ, 2553) ดังนั้นผู้ใช้บริการที่เป็นพยาบาล จึงยังอาจไม่เห็นด้วยกับการปรับโครงสร้างของหลักสูตรโดยลดจำนวนหน่วยกิตจากเดิมถึง 6 หน่วยกิต

สรุป

การศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการปรับหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์” ครั้งนี้ พบว่า นักศึกษา อาจารย์ และผู้ใช้บริการที่เป็นพยาบาลมีความคิดเห็นต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรในทุกด้าน ได้แก่ (1) การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม (2) ความรู้ (3) ทักษะทางปัญญา (4) ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (5) ทักษะการวิเคราะห์ การสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ และ (6) ทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก ส่วนโครงสร้างหลักสูตร แผน ก. พบว่า นักศึกษา อาจารย์

และผู้ใช้บริการที่เป็นพยาบาล ส่วนใหญ่มีความคิดที่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 92.64 87.84 และ 66.25 ตามลำดับ และโครงสร้างหลักสูตร แผน ข. พบว่า นักศึกษา อาจารย์ และผู้ใช้บริการที่เป็นพยาบาล ส่วนใหญ่มีความคิดที่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 89.87 80.43 และ 66.67 ตามลำดับ ซึ่งข้อมูลจากการศึกษาครั้งนี้อาจเป็นประโยชน์ทั้งแก่ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องสำหรับนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

เนื่องจากคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตที่เน้นการพัฒนาบุคลากรพยาบาลให้มีสมรรถนะในด้านการพยาบาลเฉพาะสาขา ตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กระทรวงศึกษาธิการและสภาการพยาบาลกำหนด ครอบคลุมปัญหาสุขภาพที่ซับซ้อน โดยมุ่งเน้นการสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกัน การมีส่วนร่วมของภาคีทุกภาคส่วน การพัฒนาคุณภาพในระบบบริการสาธารณสุข การพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล บูรณาการแนวคิดเรื่องการพยาบาลแบบองค์รวมที่ผสมผสานภูมิปัญญาตะวันออกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เน้นความสำคัญของการดูแลพหุวัฒนธรรม ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ และการพัฒนาองค์ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ดังกล่าวด้วยการวิจัยทางการพยาบาล ดังนั้นผลการศึกษาครั้งนี้อาจเป็นข้อจำกัดของสถาบันการศึกษาอื่นที่มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ และแนวคิดไม่ตรงกัน เช่น อาจมีความจำเป็นต้องจัดโครงสร้างในหมวดวิชาเลือกของหลักสูตรตามวิสัยทัศน์และพันธกิจของสถาบันนั้น ๆ

อนึ่งสำหรับโครงสร้างในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (ปรับปรุง พ.ศ. 2555) อาจมีความจำเป็นต้องนำสาระการเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรดังกล่าวมาพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบและทบทวนอีกครั้งในโอกาสต่อไป เนื่องจากกลุ่มผู้ใช้บริการที่เป็นพยาบาล มีความเห็นด้วย ทั้งแผน ก. และ แผน ข. คิดเป็นร้อยละ 66 เท่านั้น ทั้งนี้อาจเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (ปรับปรุง พ.ศ. 2555) ครั้งนี้ มีการลดหน่วยกิตลงจากเดิม 6 หน่วยกิต

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

การศึกษาครั้งนี้ยังขาดการเจาะลึกในรายละเอียดของทั้งผลลัพธ์การเรียนรู้และโครงสร้างในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ดังนั้นจึงน่าสนใจที่จะทำวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้รายละเอียดอย่างลึกซึ้งในการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพอีกทางหนึ่ง

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณคณะกรรมการปรับปรุงหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (ปรับปรุง พ.ศ. 2555) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่ให้ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งนี้ และกองทุนวิจัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่ได้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัย รวมทั้งบุคลากรจากงานวิจัยและบัณฑิตศึกษาของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และโรงพยาบาลที่เอื้ออำนวยความสะดวกในการประสานงานและจัดเก็บข้อมูล

รายการอ้างอิง

ดวงฤดี ลาสุขะ, ทศพร คำผลศิริ, กนกพร สุคำวัง, และโรจนี จินตนาวัฒน์. (2554). การพัฒนาศักยภาพผู้นำในการสร้างเสริมกระบวนการพัฒนาสุขภาวะแบบองค์รวมของผู้สูงอายุในชุมชน. **วารสารสภาการพยาบาล, 26**(ฉบับพิเศษ), 59-69.

นงนุช บุญยัง และศศิธร พุมดวง. (2554). กลยุทธ์การบริหารอัตรากำลังในปัจจุบันของผู้อำนวยการโรงพยาบาลและหัวหน้าพยาบาล โรงพยาบาลทั่วไปในภาคใต้. **สงขลานครินทร์เวชสาร, 29**(7), 97-108.

บุญใจ ศรีสถิตย์นรากูร. (2550). **ภาวะผู้นำและกลยุทธ์การจัดการองค์การพยาบาลในศตวรรษที่ 21.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปานทิพย์ ปูรณานนท์ และทัศนีย์ เกริกกุลธร. (2552). ความต้องการและปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ขณะฝึกภาคปฏิบัติที่เน้นการปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ของนักศึกษาพยาบาล. **วารสารพยาบาล, 58**(1-2), 36-44.

พวงทิพย์ ชัยพิบาลสฤษดิ์. (2551). **คุณภาพการบริหารการพยาบาล.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พันธ์ศักดิ์ พลสารัมย์, ศรเนตร อารีโสภณพิเชษ, สิริฉันท์ สถิรกุล เตชพาหพงษ์, ปทีป เมธาคุณวุฒิ, วราภรณ์ บวรศิริ และอรุณี หงส์ศิริวัฒน์. (2553). **การศึกษาความเป็นไปได้และแนวทางการจัดการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตร์ของสถาบันพระบรมราชชนก.** รายงานการวิจัย สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข.

วงจันทร์ เพชรพิเชฐเชียร และอุไร หัถกิจ. (2553). ความท้าทายในทศวรรษที่ 3 คณะพยาบาลศาสตร์ ใน **หนังสืออนุสรณ์ครบรอบ 30 ปี คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.** หน้า 34-46. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ศิริพร จิรวัฒน์กุล, นันทพันท์ ชินล้ำประเสริฐ, ประณีต ส่งวัฒนา, วรรณี เดียวอิศเรศ, วารุณี ฟองแก้ว, และสมพร รุ่งเรืองกลกิจ. (2554). วิชาชีพการพยาบาล: ความหมายเชิงเพศภาวะ. **วารสารสภาการพยาบาล, 26**(2), 26-41.

สมสิริ รุ่งอมรรัตน์, จันทิมา ฤกษ์เลื่อนฤทธิ์, ยุวดี วิทยพันธ์, สุภาภัค เภตราสุวรรณ, และอุบลวนา ขวัญบุญจันทร์. (2554). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อผลิตนิสิตเป็นผู้นำในการสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. **วารสารสภาการพยาบาล, 26**(ฉบับพิเศษ), 44-58.

Grealish, L., & Smale, L.A. (2011). Theory before practice: Implicit assumptions about clinical nursing education in Australia as revealed through a shared critical reflection. **Contemporary Nurse, 39**(1), 51-64.

Stirling, K., Smith, G. & Hogg, G. (2012). The benefits of a ward simulation exercise as a learning experience. **British Journal of Nursing, 21**(2), 116-122.

Yamane, T. (1967). **Statisti:, An Introductory Analysis.** (2nd Ed.) New York: Harper and Row.